

Ο Πίτερ στη Λήμνο

Η μονάδα του Πίτερ έφυγε από την Αλεξάνδρεια στις 5 Απριλίου με το HMTS Derfflinger και έφτασε στη Λήμνο στις 9.30 το πρωί της 8ης Απριλίου. Φωτογραφίες δείχνουν το 3ο Τάγμα να κάνει ασκήσεις απόβασης και επιβίβασης στο λιμάνι του Μούδρου. Επίσης τους έκαναν διαλέξεις με θέμα: «Σημειώσεις στον Τουρκικό Στρατό», «Τεχνάσματα και Κατασκοπεία Εχθρού», «Διεθνές Δίκαιο», όπως επίσης και συνεργασία πυροβολικού και πεζικού σε περίπτωση επίθεσης.

Η σωματική άσκηση ήταν εξίσου σημαντική όσο και η εκπαίδευση. Έκαναν πορείες στην παραλία και μετά απολάμβαναν ένα μπάνιο στο λιμάνι.

Το ημερολόγιο της μονάδας επίσης δείχνει ότι ο Πίτερ και οι σύντροφοί του είχαν κάνει αρκετές ασκήσεις απόβασης στο λιμάνι του Μούδρου. Στις 17 Απριλίου, επιτράπηκε στο 50% του Τάγματος να πλύνει τα ρούχα τους στο χωριό του Μούδρου. Στις 20 Απριλίου 1915 το λιμανάκι του Μούδρου πλημμύρισε από πολεμικά πλοία των συμμαχικών δυνάμεων. Είχε έλθει η ώρα της μάχης. Οι Αυστραλονεοζηλανδοί ξεκίνησαν από την ελληνική γη το απόγευμα της 24ης Απριλίου για να επιτεθούν στην Καλλιόπη και να πάρουν τον έλεγχο των Στενών από τους Τούρκους.

Καλλιόπη

Το Τάγμα αναχώρησε από τη Λήμνο στις 6.15 το πρωί της 24ης Απριλίου. Ταξίδεψε για πέντε ώρες πριν αγκυροβολήσει και στη συνέχεια αναχωρήσει για το Άνζακ Κόουβ. Έφτασαν στο αγκυροβόλιό τους στις 10.55 μμ και έφυγαν για το Άνζακ Κόουβ στις 12.30 το μεσημέρι της 25ης Απριλίου. Έφτασαν στις 4 τα ξημερώματα και πάτησαν στην ξηρά στις 8.30 το πρωί.

Ο Πίτερ πήρε μέρος στην απόβαση στο Άνζακ Κόουβ. Μέχρι το τέλος της ημέρας, ο Πίτερ ήταν ένας από τους 16,000 άνδρες που πάτησαν στην ξηρά. Ευτυχώς δεν ήταν ανάμεσα στους Αυστραλούς που σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν εκείνη την ημέρα. Κάπου 2.000 Αυστραλοί βρήκαν τραγικό θάνατο

εκείνο το πρωινό της 25ης Απριλίου 1915, αφού οι Τούρκοι, που ανήκαν στο αντίπαλο στρατόπεδο των «Κεντρικών Δυνάμεων», τους περίμεναν κρυμμένοι στις ακτές της Καλλιόπης και τους αποδεκάτισαν.

Ο θάνατος του Πίτερ στο Άνζακ Κόουβ

Όπως προαναφέραμε, ο Πίτερ έζησε την ημέρα της απόβασης αλλά σκοτώθηκε σε μάχη στη χερσόνησο, στις 19 Μαΐου 1915. Ήταν μόλις 24 ετών.

Στο ημερολόγιο της μονάδας του καταγράφεται η βίαιη τουρκική επίθεση στη Μονάδα. Μεγάλος αριθμός Τούρκων επιτέθηκαν σε όλη την αμυντική γραμμή στις 2.45 τα ξημερώματα. Το Τάγμα είχε προβλέψει την επίθεση και ήταν προετοιμασμένοι και μάλιστα προκάλεσαν μεγάλες ζημιές στον εχθρό. Δυστυχώς όμως οι Αυστραλοί έπαθαν πανωλεθρία κατά την οπισθοχώρηση των Τούρκων. Οι σκαπανείς βγήκαν από τα χαρακώματα εξαπολύοντας πυρ, με αποτέλεσμα να εκθέσουν τον εαυτό τους στα πυρά των Τούρκων. Σύμφωνα με τα αρχεία του Τάγματος, ένας αξιωματικός σκοτώθηκε και δύο τραυματίστηκαν. Σκοτώθηκαν επίσης 41 στρατιώτες και 49 τραυματίστηκαν. Ο Πίτερ Ράντος ήταν ανάμεσα στους νεκρούς.

Αρχικά θάφτηκε στο Shrapnel Gully της χερσονήσου. Η τελετή έγινε από τον γνωστό και γενναίο εφημέριο Ουίλλιαμ ΜακΚένζι από το Μπέντιγκο της Βικτώριας.

Τώρα είναι θαμμένος κοντά στο Άνζακ Κόουβ, στον τάφο με αριθμό G21, στο κοιμητήριο Άρι Μπούρνου ανάμεσα σε 150 αυστραλούς συμπολεμιστές του που επίσης τάφηκαν εκεί.

Αλλά, όπως και με πολλούς Άνζακ, τα αρχεία έχουν κάποια δόση 'μυστηρίου'. Όπως για παράδειγμα μυστήριο καλύπτει το ερώτημα 'που γεννήθηκε ο Πίτερ'.

Όταν παρουσιάστηκε στο Κέντρο καταταγής στο Ράντγουϊκ, στις 18 Αυγούστου 1914, ο Πίτερ είχε δηλώσει ως τόπο γέννησης την Αθήνα. Επίσης ανέφερε ως πλησιέστερο συγγενή του τον Πίτερ Ράντο, κάτοικο Αρκαδίου 28, Αθήνα. Στην πορεία τα στοιχεία αυτά αποδείχθηκαν πλαστά.

Μετά το θάνατό του, η αλληλογραφία που στάλθηκε στην προαναφερόμενη διεύθυνση επιστράφη με ένδειξη «παραλήπτης άγνωστος». Ο Πίτερ άφησε διαθήκη στην οποία ανέγραφε ως κληρονόμο του το Τζακ Ζέρβο, κάτοικο 37 Παρκ Στρητ, Σύδνεϋ ΝΝΟ. Αυτή ήταν η διεύθυνση της Λέσχης του Πανελληνίου και ο κ. Ζέρβος ήταν ο ιδιοκτήτης. Το 1916 ο κ. Ζέρβος έγραψε για να ρωτήσει για τη διαθήκη του Πίτερ.

Στο τέλος του πολέμου, ο αδελφός του Πίτερ, Νίκος Ράντος άρχισε να αλληλογραφεί με τον Αυστραλιανό στρατό για να μάθει για τον αδελφό του. Έγραφε εκ μέρους της οικογένειας του Πίτερ. Ο Νίκος ήταν

